

İslâmcılar 21. Yüzyılın Kavşağında

Rusen Çakır
dünyanın
önde gelen
İslâm
uzmanlarıyla
konuştu

3

Filistin'deki İslâmi hareketleri ve bölgedeki güçleri inceleyen Jean-François Legrain barıştan yana umutlu

Hamas silahı bırakmak istiyor

Portre/Jean-François Legrain

Ürdün'ün başkenti Amman'daki Çağdaş Ortadoğu İnceleme ve Araştırmalar Merkezi'nde (CERMOC) çalışan Jean-François Legrain, uzun süre Doğu Kudüs'te yaşadı ve Filistin İslâmi hareketleri üzerine incelemeler yaptı. "Voix du Soulevement" (Başkaldırımın Sesi) adlı kitabında Intifada döneminde İslâmcıların kaleme aldığı bildirileri biraraya getiren Legrain halen Lyon Üniversitesi'nde öğretim görevlisi ve Filistin İslâmi Cihad örgütü hakkında bir kitap hazırlıyor.

Legrain'e göre Filistin'de İslâmcıların barış istemediğine ilişkin sözler İsrail propagandası. Kalıcı bir barış için İsrail'in 1967'de işgal ettiği topraklardan çekilmesi gerekiyor. Bu da özünde BM kararlarına uygun bir istek, ama gerçekleşmesi zor.

Hamas'ın eski kadrolarının önemli bir bölümü Filistin topraklarında kök salmış olan vakıfların, derneklerin, dayanışma ağlarının zarar görmesinden endişe duyuyor. Hamas'ın yeniden yardım kurumlarına yönelmesini istiyor

Filistin'deki İslâmi hareketler üzerine kitabı ve araştırmaları ile tanınan Jean-François Legrain'e ilk sorumuz bu bölgede sürekli darbe yiyen barış süreci ile ilgili. Sayın Legrain Filistinli İslâmcıların barışa karşı mı?

► **Legrain:** Hayır, hiç de değil, bu İslâmcılık karşıtlarının propagandasıdır, FKO ve İsrail'in söylemidir. Bunlar kendilerini barışın tek savucusu olarak göstermek istiyor. İnsanları, Oslo Anlaşması'nı eleştiren veya ona karşı olan herkesin barış karşıtı olduğuna inandırmak istiyorlar. Onlara göre barış süreci içerisinde. Bana göreyse bir pazarlık süreci içindeyiz ve bunun barışla sonuçlanacağı kesin değil. Barış olmayacağına inanmaya başladım çünkü bence Oslo Anlaşması'nın terimleriyle bir barış sağlanamaz. İslâmcılar da herkes gibi barışı istiyorlar. Fakat Oslo Anlaşması'nın bir barış götürmeyeceğini düşünüyorlar. Anlaşmaya yalnız İslâmcılar değil, Marksistler ve FKO'den bazı kişiler de karşı. Bunlar Oslo Anlaşması'nın nihai hedefini, yani iki ayrı devletin kurulmasını kabul ediyorlar, ki bu da kesin değil.

-O halde ne istiyorlar?

► **Legrain:** Bence olaya iki düzeyden bakmak gerekir. İlk olarak, uzun vadeli, İslâmi prensipler düzeyi var: "Peygamber veya müslümanlar tarafından alınan tüm topraklar sonsuza dek İslâm topraklarıdır. Eğer bunlar müslümanların kontrolünden çıkarsa, onları yeniden kazanmak ümmetin görevidir." Bu kuşkusuz biraz ütöpiktir....

Bunun dışında fazlasıyla pragmatik bir pratik söz konusudur. Hamas, Filistin'in İslâm toprağı olduğunu veya sonsuza dek öyle kalacağını söyler, ancak birçok yöneticisi sık sık şöyle konuşmuştur: "10, 15 veya 20 yıl sürebilecek bir ateşkes olabilir fakat barışı imzalamayız, çünkü imzalarsak İsrail'e toprağımızı çalmış olacağız." Mütarekenin şartları nelerdir? 1967'de işgal edilmiş tüm toprakların, Doğu Kudüs dahil, boşatılması, ve buralardaki Yahudi yerleşim birimlerinin dağıtılmasıdır. Aslında bu teorik olarak BM'nin kararlarına uygun bir taleptir. İslâmcılar bu şartlarda ateşkesi hazır olduklarını ve buna kesinlikle uyacaklarını söylemektedirler.

-Sizce barış isteğine rağmen gerçekleşen intihar eylemleri bir çukmazın sonucu mu?

► **Legrain:** Bir şekilde evet. Bu gruplara göre bu askeri operasyonlar artık yürütülemez çünkü artık düşman yalnızca İsrail'den

Hamas İsrail'e karşı terör eylemleriyle dikkat çeken bir örgüt. Ancak Hamas'ta barış isteyenler de vardı.

ibaret değil. Önceden kolaydı, bir yanda Filistinliler vardı, diğer yanda İsrail. İsrail'e karşısız İsrail'e saldırıyordunuz, fakat bugün İsrail karşıtı eylemler aynı zamanda Filistin hükümetine karşı da yapılmış oluyor. Bundan dolayı bir iç savaş tehlikesi mevcut. Bütün bu hareketlerin önemli bir bölümü şunu söylüyor: "Oslo Anlaşması'nın ilkelelerini reddetsek bile silahlı mücadeleyi bırakın çünkü bu davamızın aleyhine siyasi sonuçlar doğuruyor ve Filistin'de bir iç savaşa yol açabilir. O halde Oslo Anlaşması'na karşı mücadelemizi siyasi ve sosyal alanda yeniden canlandırmamız ve odaklaştırmamız gerekiyor."

-Bu eylemlerin İsrail'in Ayaş ve Fethi Şakaki gibi İslâmi liderleri

öldürmesine misilleme olduğu söyleniyor.

► **Legrain:** Doğru. Şakaki'nin suikastine pek değil, fakat Ayaş'ın öldürülmesine karşı yoğun tepki oldu. Bu eylemler süikastin intikamıydı. Bu eylemler Hamas'ın askeri kanadı tarafından yürütülmedi. Şu an Hamas tamamen bölünmüş, parçalanmış bir harekettir. Hiçbir zaman birleşmiş, örgütlü bir hareket olmamıştır. Aslına bakılırsa Hamas, Müslüman Kardeşler hareketidir. Müslüman Kardeşler de siyasi değil, daha çok sosyal, dini, kültürel bir hareketti. Bu hareket Filistin'de 1940 yıllarında ortaya çıkmıştır. İşgalden sonra çok önemli imkanlara sahip olmadan varlığını sürdürüyordu ve İsrail karşıtı silahlı mücadeleye gir-

mekten hep kaçınıyordu. Bu, 1987'ye kadar sürmüştür ve bu ana kadar İsraililer tarafından hiçbir zaman baskı altında tutulmamışlardır. Bu sayede yurtdışından para temin edebiliyor, dernek ağlarını kurabiliyorlardı.

-Hamas'ın askeri mücadeleyi bırakıp yeniden toplumsal, kültürel faaliyetlere dönmek istediği doğru mu?

► **Legrain:** Bu İslâmi Cihad için geçerli. Hamas incelendiğinde askeri, siyasi ve yurtdışı kolları arasında farklılık, hatta karşıtlıklar olduğu görülür. Eski kadroların önemli bir bölümü askeri eylemler nedeniyle gelecek baskılar sonucu Filistin topraklarında kök salmış olan vakıfların, derneklerin, kısacası dayanışma ağlarının

zarar görmesinden endişe duyuyor. Bunlar, Hamas'ın yeniden esas ağırlığı bu yardım kurumlarına vermesini savunuyor. Bir diğer bölüm ise buna karşı çıkıp siyasi mücadelenin öncelenmesini istiyor. Kısacası farklı düzeylerde birbirine zıt düşen, farklı 4 veya 5 kutup söz konusu. Bunlar duruma göre, başka kutuplarla işbirliğine gidebiliyorlar.

-Intihar eylemlerini Hamas'ın askeri kanadının gerçekleştirdiği kesin mi?

► **Legrain:** Hayır. Tel-Aviv'deki eylemi İslâmi Cihad yaptı. Kudüs ve El Halil'deki eylemleri de Katib İzzeddin el Kasım adını taşıyan Hamas'ın askeri kanadı değil, burdan ayrılmış bir grup üstlendi. Eylemciler, mülteci kamplarında yaşayan El Halil kökenli insanlar. "Liderlerimizin gözümüzün önünde öldürülmesine kayıtsız kalamayız" diyerek bu misilleme eylemlerini kendi başlarına yapmaya karar verdiler.

-Bu suikastlerden sonra Hamas epey baskıya maruz kaldı...

► **Legrain:** Filistin hapisanelerinde bulunan Filistinlilerin sayısı 1000 olarak biliniyor. Bunun üzerine İsrail tarafından tutuklananları eklersek ortaya önemli bir rakam çıkıyor.

-Filistin'de İslâmcılar olmadan bir barış olabilir mi?

► **Legrain:** Hem evet hem hayır, çünkü zaten İslâmcılar barışa aktif olarak katılmayacaklardır, buna karşın gerçekten de barış sürecini başarısızlığa uğratabilirler. Onlarsız bir barış imkansızdır dediğimde şunu kastediyorum: Filistinliler olmadan imkansızdır ve İslâmcılar da Filistinlidir ve Filistinlilerin büyük bir bölümü İslâmcıdır. Bununla beraber barış adaletli olduğu takdirde gerçekleşebilir, eğer adaletsizlik hâlâ büyük boyutlarda varlığını sürdürürse barış gerçekleşemez. Birkaç yıl için barışa benzer bir şey olacaktır ve daha sonra yeniden bir şiddet patlaması olacaktır. Benim analizim şu an Oslo Anlaşması'nın barış getiremeyeceğidir. Çünkü hâlâ çok fazla adaletsizlik var. İslâmi veya İslâmi olmayan Filistinliler mutlaka bir gün bu anlaşmanın şartlarını kabul etmeyeceklerdir. Çünkü bugün bu anlaşmanın şartlarını kabul etmeyeceklerdir. Çünkü bugünkü hükümetli bir devletin kuruluşuna değil daha çok eski ırkçı Güney Afrika yönetiminin kurmuş olduğu sahte devletçiklere, bir Bantustan'a tanık oluyoruz.

Yarın: Fariba Adelpah:
İran'da siyaset artık profesyonelleşti

DN

in

R

na gelin görün ki de öyle değil. İrtmanın girişine lan bırakılan GSM'nin dökümlü uçuklar telefon a oynuyorlardı. ağıttan uçak mdı bir düşünelim, çeşitli görüşmeler r anayasaya uygun lkeleri içinde sonunda PTT ayı getirip indeki kapının u da birisinin eline nan yandı.ız? Kaç dakika kadar ödemeniz ütün bilgiler erinde. Hani şmenin anayasa gizliliği? Bu kurula ken PTT GSM şarşaf çarşaf şekilde gönderdiği defalarca Hem de üç rf uğruna...

ık (CB) yerine nda da T.C. yerine aya başlarız. Ne l bilimcimiz "...Dil bir ağacın dir. Genç ve yeni eski ve sararan lmeye mahkum praklar kültürümüzün in de nladığımız zaman geçmiş olur.

Türkiye

Terör örgütlerinin su katandan bile a haraç alması an sayılmaktadır. lduğu halde zün siyasi terör asıl ve en tehlikeli omik terörden ise iktedir. Oysa , siyasi terörden utlardadır. r, siyasi terörün inansal

üzdeki Aysberg'in alan kısmı, ise Aysberg'in tlesidir. i sadece Aysberg'in a savaşıyoruz? ekten terör yorsa buna den başlamak imik terör haksız ı paradır. Mevcut rek kazanılan itmemiş yetimin dir. Kısacası; r Kara Paradır.